

NOVA DOBA

Zgodovinsko društvo

Maribor

Stane celoletno 120 K, mesečno 10 K. — Oglasi za vsak mm
viline stolpca 1 K 20 v. Reklama med tekstom, osmrtice in
srbvale K 1:50 — Posamezna številka stane 50 par - 2 K.

Izhaja

vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.

Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1. pritličje. Telefon št. 63.

Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.066.

Beseda tirolsko-nemškega lista o Jugoslaviji.

Inomoški list »Alpenland« piše dne 5. tm.:

»Jugoslavija je sporočila poslaniški konferenci, da nikakor ne bo pritrdila sklepom Zaveznikov glede Albanije, če se tudi nje ne povabi k posveto- vanjem.« — Visokoleteča beseda dr- žave, ki je šele v razvoju, ki se čuva pred svojimi prijatelji, ko se je usta- novila proti volji svojih sovražnikov, Toda pomembna je ta beseda velikim. ki mislijo, da so gospodarji sveta, ker znači, da se Jugoslavija dobro zaveda svoje prihodnosti in označuje z de- belimi črkami čase, ko je bila mala Srbija glavni bojišče za koristi med seboj sovražnih velesil. Z novembrom 1918 pa, ko se je Srbija razširila v Jugoslavijo, je postala nacionalna ve- lesila, kakor se je kraljestvo Sardinija razširilo v enotno Italijo in Pruska v Nemčijo.

O tem nikakor ne moremo več dvomiti, le nevoščljivci gledajo po strani na čvrsto državo ter poskušajo z zabavljanjem na notranje politične otroške boleznih zdravo se razvijajočo državo diskreditirati, ne da bi mogli pri tem naravni potek razvoja oslabil. Dokaz temu je bila urejena mobiliza- cija proti Ogrski. Država, koje narod je bil od oktobra 1912 neprestano pod orožjem, katere državni stroj je popolnoma prenehal delovati skozi šest let (od 1912 do 1918) in še celo tri leta (od 1915 do 1918) pod tujo okupacijo, je po poteku treh let svo- jega obstoja odredila urejeno mobilizacijo, ki se je raztezala na različne letnike cele države. Vse je šlo gladko, čeprav vladajo med posameznimi ple- meni politični boji, med plemeni, ki so se v teku šestih let združila iz petih držav. V tej državi je narodna samozavest povzdignila državno misel in ta samozavest gleda v prihodnost in išče nadaljni smoter. To je tako naravno in razumljivo, da nič bolj. Če bi temu ne bilo tako, bi morali pač pritrditi, da zgodovina, učiteljica narodov, laže.

Kaka stremjenja pa kaže nova velesila in na kak način jih hoče u- dejstvovati?

Jugoslavija stremi doseči nadob- last na Balkanu — to je njen smoter. Predno pa doseže ta smoter, mora izpolniti potrebne predpogoje. Najvaž- nejši je, da ima Jugoslavija na severni meji zavarovan hrbet, da se lahko na

drugi strani razvije in utrdi. Predvsem treba prisiliti severnega sosedo, Ogr- sko, da razoroži svoje čete. Varnost pa Jugoslavija še bolj zagotovi z zve- zo z narodno sorodno Čehoslovaško, da je varnost na severu še večja, je stopila v ožji stik z Rumunijo, ki je nastopila v svetovni vojni, ko jo je Srbija pridobila za se. V začetku svetovne vojne je vodila Rumunija Srbijo ravno tako za nos, kakor osrednje velesile. Ko pa je Rumunija podlegla in skle- nila sramoten mir v Buftai, se je ho- tela na račun zmage drugih vseeno okoristiti. Da je Rumunija oškodovala srbske nacionalne zahteve v Banatu, je žalilo vsako jugoslovensko srce in kar je stvar še poslabšalo, je bilo dejstvo, da si je hotela tudi prisvojiti pokrajino v Besarabiji nasproti Rusiji, ki je bila in bo ostala kljub sedanjim prekucijam vsakemu Jugoslovemu sve- ta majka Rusija. Ker pa si je hotela Ru- munija zagotoviti dele Ogrske, ki so ji pripadli, je Take Jonescu mislil tudi na zvezo z Jugoslavijo, ki je svoje ne preveč simpatične čute napram Ru- muniji podredila veliki državni misli in se pogodila z Rumunijo za slučaj defenzive. Tako je nastala takozvana »mala antanta«, ki pa jugoslovenskim aspiracijam ne nudi posebnega.

Stremjenje Jugoslavije je predvsem, da si vsvari kaj pozitivnega na Bal- kanu. Pri tem pridete v poštev dve državi: Grčija in Bulgarija.

Z Grčijo obstaja zveza od jeseni 1912, ki se pa v balkanski vojski ni kaj prida izkazala. Grška se je tedaj sicer vojskovala nasproti Turčiji, toda slabo in malo učinkovito; če bi se tedaj ne bili Srbi vojskovali z najve- čjim naporom pri Monastirju, bi Grki ne bili mogli tri ure pred Srbi zase- sti Soluna, s čimur so se pozneje ta- ko ponašali. Nasprotno so pa Grki s svojim prodiranjem Srbom pomagali, da so pri Bregalnici Bulgare potolkli. Po tej vojni se je sicer zveza za silo zopet obnovila, toda v svetovni vojni je popolnoma odpovedala, ko so Bul- gari pričeli. Da so se Srbi retabilirali na otoku Krku in na Solunski fronti, pa ni zasluga Grkov.

Venizelos je sicer skušal napraviti ravnotežje, a zahteval je po zmagi drugih srbske kraje: Monastir, Doiran in Gevgeli. V boju za te kraje je te- kla v potokih srbska kri.

Na papirju obstoji sicer srbsko- grška zveza, praktično pa je brez vsa- kega pomena, zlasti ker je veliko vpra- šanje, če je juridično za Jugoslavijo

wig. Leta 1912 je položil na akade- miji zrelostni izpit z odličnim uspe- hom ter bil odlikovan z Lisztovo ceno. Prihodnje leto ga zopet najdemo v Ljubljani kot profesorja na »Glasbeni Matici«. Njegov umetniški razmah pa je bil v naših takratnih malenkostnih razmerah preveč utesnjen, posebno še, ker je ravno v tem letu okusil mi- kavnost umetniške slave. Potoval je namreč v družbi našega jugoslovans- kega Paganinija Zlatka Balokoviča čez Italijo v Egipt, kjer je žel za svoje odlične uspehe priznanje angle- škij, francoskih in italijanskih kriti- kov. Kmalu nato je prepotoval z Ba- lokovičem Hrvaško in dosegel ob svojem prvem zagrebškem koncertu popolen uspeh. Že po kratkem delo- vanju na Dunaju je zaslovel kot iz- boren pedagog, dunajski in koncerti po večjih avstrijskih mestih pa so mu donesli vseobče priznanje in upšte- vanje naistozhjih kritikov in odličnih glasbenikov svetovne slave, da ome- nim od njih samo dandanes najslov- nejšega Emila Sauer-a. Vojska in z vsami težkočami obdarjene novovne razmere pa so začasno otežkočile ne-

Občni zbor

kr. organizacije demokratske stranke za Celje in okolico je nocoj v ponedeljek 19. tm. ob pol 9 uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma z že javljenim dnevnim redom.

O političnem položaju poročata minister g. dr. Kukovec in dr. A. Kramer.

sploh veljavna. Da je ni Jugoslavija odpovedala, tiči vzrok v tem, ker si hoče Grška prilastiti pokrajine Korico in Argyrokastro za-se, a na drugi strani želi Jugoslavija pri Družu izhod na morje, seveda oboje na stroške Alba- nije, pri tem pa hoče Grčija odkloniti pozornost Jugoslavije od Soluna.

Jedro celega balkanskega vpra- šanja je pa Bulgarija. Važno vprašanje je, se bo li posrečilo med osovraženo Bulgarijo in Jugoslavijo napraviti trdno zvezo. Danes se že opaža, da se obe državi počasi zblížujeta, na kar vpliva slovanska vzajemnost, kar kaže ve- denje Stambulskega, bulgarskega dr- žavnika, ki se ogiba Aten in Bukarešte. Zakaj? Bulgarija je obdana od sovra- žnikov. Stambulski je pravo pogodil. Rumunija in Grška sta ravno tako nacionalna sovražnika kakor Srbija, samo s tem razločkom, da Bulgar obe prvi prezira in zaničuje, Srbe pa, sicer ne ljubi, toda spoštuje. Če bi se Bul- garija zvezala z Grčijo in Rumunijo proti Jugoslaviji, bi zanjo ne bilo nič prida pričakovati, če bi se pa zvezala z drugimi sovražniki Jugoslavije, bi bilo pa nevarno: Ogrska je zmanjšana, ponižana, obkoljena, zveza z njo bi ojačila rumunsko-jugoslovensko zvezo. In Italija? Ta je pač daleč in kakor uči zgodovina, precej nezanesljiva, da bi pa bila Bulgarija samo šahova figura Italiji proti Jugoslaviji, je pa zanjo malo simpatično.

Ostane/toraj samo še Jugoslavija. Predvsem ni današnja Jugoslavija več nekdanja Srbija, mnogi Slovenci in Hrvati precej simpatizirajo z Bulgari in zahtevajo intenzivne zveze z Bul- gari. Tu se kujejo notranje politične želje z zunanje-političnimi možnostmi. Tudi zunanje-politična stremjenja so si podobna. Vsi trije narodi Jugosla- vije kot mlade velesile streme za morjem — Slovenci hočejo Trst, Hr- vati Reko in Srbi Albanijo in Solun, Bulgari pa egejsko obal s Carigradom. Ista stremjenja in iste koristi bi zedi- nile in zblížale obe državi, katero po- bratinstvo bi udeležilo prislovico: Balkan balkanskim narodom.

Če začne Jugoslavija izvrševati

svoje načrte, ne meneč se za zvezo narodov in za druge pustne šale, je to resno. Vsi sosedje so oslabiljeni, go- vorili bodo sicer veliko, toda mogoč- nega sosedo ne bo upal nihče napasti. Kdor je dopsedaj delal in ne gledal, je imel prav: D'Annunzio na Reki, Želi- kowsky v Vilni, Korfanti v Zgornji Šleziji, Nemci na Koroškem, Ogrji v Šopronju! Kdor se je pa obotavljal, je odšel praznih rok: Jugoslavija v Banatu! Popraviti pa hoče, kar se da, uveljaviti svojo moč na Balkanu in uresničiti stare slovanske želje v Adriji in na Zlatem Rtu.

Tako inomoški nemški list. Vidi se, da prihaja iztrezenje tudi med Nemci. Dobivajo potrebni respekt pred našo državo.

Kmetijska politika demokratske stranke.

(Govor narodnega poslanca g. Milana Pribečevića na državnem kongresu De- mokratske stranke 31. okt. v Beogradu.) (Dalje.)

Iz teh razlogov, bratje, ne moremo biti in nismo demokrate, če ne skušamo rešiti kmetijskega problema. Imamo raz- ne probleme. Govorilo se je o zunanji politiki, o notranji politiki, govorilo se bo o socialni politiki itd. Moje prepričanje je pa, da je

glavni problem demokratske stranke rešanje kmetijskega vprašanja.

Kadar — bratje — dvignemo 8 mili- jonov naroda iz muk in neznanja, kadar onim, ki nimajo zemlje, damo zemljo, kar je naloga agrarne reforme, kadar bode dobil vsak, ki nima zemlje, dovolj zemlje in vsi skupaj potom zakonodaje in potoni privatne inicijative vse pogoje za kul- turno življenje; kadar bodo naša sela bogata in prosvetljena, takrat bodo kmetje imeli tudi vso ljubezen za državo in bodo doprinali s lahkimi srcem tudi vse žrvice za to zemljo. Kadar bodo naše vasi v vsakem pogledu odgovarjale za- htevam kulture in civilizacije, takrat bo- dete, gospoda, videli, kako bo tudi naša

B. BAEBLER:

Premog in vodne sile.

(Predavanje na Ljudskem vseučilišču v Celju dne 21. novembra 1921.)

(Dalje.)

Premog je zadobil svojo veljavo pravzaprav šele v tistem momentu, ko smo spoznali velikanski pomen parne si- le. Brez premoga, ki oskrbuje industrijo, ki goni železnice in parnike, si danes ži- vljenja niti misliti ne moremo.

V isti meri kot je napredovala kulta- ra človeka, je rasla tudi potreba premo- ga. Statistika nam kaže, da se je v pre- tečenem, to je v 20-em stoletju vsakih 10 let potreba premoga podvojila in zna- ša danes približno 12 bilijonov meterskih stotov to je 120 milijonov vagonov letno ali približno 330.000 vagonov dnevno. Produkcija v Jugoslaviji znaša dnevno ca. 800 vagonov, kar našim potrebam popolnoma zadošča. Jasno je, da bodo premogovniki pri tako velikanski porabi v doglednem času izčrpani. In v tej zve- zi nam je odgovoriti na dvoje vprašani: 1. Kdaj bodo zaloge premoga na

Koncert umetniške dvojice Trost.

Že preteklo pomlad nam je u- metniška dvojica Trost napovedala s svojim klavirskim koncertom izvan- reden umetniški užitek. Slednjega nas je oropala takrat v Celju razsajajoča epidemija, ki je oba umetnika primorala, da sta se ognila našega mesta. V januarju pa odrine g. Trost s svojo gospo soprogo na večjo koncertno turnejo po Jugoslaviji in priredi 5. jan- uarja v Celju klavirski koncert.

Namen teh vrstic je, seznaniti celjsko občinstvo z osebama obeh u- metnikov.

G. Anton Trost je naš rojak iz Gorenjske. Prvo glasbeno vzgojo je užival na ljubljanski »Glasbeni Matici« kot učenec slavnega češkega profe- sorja Jos. Prochasko. Nato je deloval eno leto kot pomožni učitelj na »Glas- Matici« v Ljubljani. V jeseni leta 1909 pa se je podal na Dunaj, da tam do- vrši akademijo za glasbo in predstavl- jajočo umetnost. Učitelj mu je bil slavn, sedaj že umrli profesor Lud-

zunanja, in notranja in naša finančna politika šla na bolje, in, bratje, takrat bo tudi jugoslovanski problem, problem ujedinitvenja nas vseh, rešen. Ker bratje,

mi smo predvsem agrarna država, a pri današnji strukturi našega sela je tudi naša produkcija mala, je mal naš izvoz, vsled tega pa tudi mala vrednost našega denarja. In samo današnje stanje neprosvečenosti našega sela je omogočilo raznim demagogom, Radiću in sličnim, da s svojo demagogijo rušijo našo državo.

Vsi problemi, ki jih imamo v Jugoslaviji, se grupirajo okrog centra, ta pa je v

problemu kmetijske politike:

Problem kmetijske politike ni samo problem zemljoradniškega kluba, ne zemljoradniške stranke; on je tudi naš problem. Naša demokratska stranka, brez ozira na ime — in čisto pravilno se imenuje demokratska, ker hoče kot demokracija zbrati čim več naroda krog sebe — je dolžna, da čimprej pristopi k rešitvi in reši problem kmetijske politike.

V drugem delu svojega govora hočem izvajati iz dozdajnih svojih izvajanj zaključek. Spomniti Vas hočem, bratje in prijatelji, da mora naša stranka po svojem programu potom zakonodaje, katero hoče na podlagi programa izvajati v parlamentu, voditi takšno politiko, ki bo v glavnem uresničila naše ideje. To je veliko in težko vprašanje, vprašanje programa, vprašanje težkega in mučnega parlamentarnega dela naše stranke, vprašanje njene moči v parlamentu.

Je tu predvsem agrar, naseljevanje, so tu drugi zakoni, ki jih mora donesti parlament. So to zakoni, da se zagotovi posest kmetova, da se zavaruje za slučaj ujm, toče, povodnih, nesreče pri živini itd. Svrha vseh teh in drugih zakonov, ki se morajo donesti za selo in kmeta, je,

da se poljedelec gospodarsko zaščiti, da more varno in intenzivno obdelovati svoje posestvo. Opomnim Vas samo, da ameriški poljedelec zbog svoje visoke prosvete in kulture proizvaja trikrat več nego nemški, dasi je — kakor znano — tudi nemški kmet kulturen in napreden; ameriški kmet proizvaja dvainpolkrat več nego angleški, 6-krat več nego italijanski, in menda 20- do 30-krat več nego naš.

Kmetijska zakonodaja mora iti za tem, da se kmetu omogoči, da lahko pride do kredita, ker če danes hoče zemljo intenzivno obdelovati in imeti primerne dohodke od nje, mora tudi kmet čim več investirati. Brez vlaganja denarja večji uspeh ekonomije danes tudi kmetu ni mogoč. Kmetu treba pomagati tudi, da lažje pride do gospodarskih potrebščin, ki so potrebne za kulturno in civilizirano delo v obdelovanju zemlje.

V poštevh prihaja dalje tudi **vprašanje železniškega prometa,** prometnih sredstev sploh, ki so za kmeta ravno tako važna kakor za vsakega drugega. Minili so časi, ko se je moglo — kakor pred 50 ali 60 leti — agitirati proti železnicam. Naš kmet je v minoli vojni prehodil skoro celi svet, je mnogo videl in se naučil in je postal tudi v tem pogledu mnogo naprednejši. Zlasti naš kmet v demokratski stranki mora vedeti, da so vsa vprašanja kulture, ki jih

smatramo važnim za ureditev države, njegova zadeva, mora pa tudi vedeti, da poljedelska država mora imeti tudi razvit železniški promet.

Prehajamo

na vprašanje prosvete,

na vprašanje zgradnje šol kot na eno najvažnejših vprašanj kmetijske politike. Kmetije morajo imeti šole, in zakonodaja mora skrbeti, da dobi vsako selo svojo šolo. Naša vaška šola se mora reorganizirati. Ne more ostati, kakoršna je danes, mora se prilagoditi potrebam in razmeram kmetijskega stanu, mora pa istočasno biti takšna, da morejo otroci iz nje tudi v višje šole. Vaški šoli in pouku treba posvečati veliko skrb. Na vasi mora biti šola ne samo za deco, ampak tudi za odrasle; ali v obliki predavanj ali kakor drugače, je postransko, glavno je, da ima vas tudi šolo za odrasli svet in da se morajo ustvariti tudi kmetijske strokovne šole. Mora pa biti šola tudi za ženski svet za vse ono, kar žena danes potrebuje, kar mora znati: znati pa mora danes več nego poprej.

(Dalje prihodnjic.)

Politične vesti.

Konec vladne krize.

Sporazum med radikali in demokrati. Stranke obdržijo dozdajna ministristva. Pašić sestavi novo vlado.

Beograd, 16. decembra.

Dr. Ribarjeva pogajanja med demokrati in radikali so vedla do načelnega sporazuma. Vsaka stranka obdrži svoje portfelje v ministristvu. Radikalci dobe v enem demokratskih ministristev podtajnika in narobe demokrati v enem radikalnem. Radikalci zahtevajo podtajnika v ministristvu za notranje zadeve, demokrati v agrarnem, čemur pa se radikali protivijo.

Beograd, 17. decembra.

Danes opoldne je predsednik narodne skupščine poročal kralju o uspehu svoje misije posredovanja med radikali in demokrati ter priporočal, da poveri Pašiću mandat za sestavo nove vlade.

Takoj zatem je bil poklican Pašić na dvor in kralj mu je poveril sestavo nove vlade.

Menda že jutri bo nova vlada postavljena in predložena lista kralju v podpis.

Ako se to zgodi, skliče dr. Ribar za 20. t. m. sejo narodne skupščine, ki bo razpravljala o dvanajstinkah in o budžetu za l. 1922, nato pa bo odgodena čez praznike.

Italija in tretja cona v Dalmaciji.

Rimska agencija „Volta“ zanika, da bi Italija nameravala izprazniti tretjo cono v Dalmaciji, češ da tega Italija ne stori, ker se jugoslov. vlada brani ratificirati brionsko pogodbo glede ribolova in druge določbe rapalske pogodbe. — Italijanska nesramnost je skoro obćudovanja vredna.

Med Českoslovaško in Avstrijo

je bil sklenjen sporazum za medsebojno dobrohotno nevtralnost. Vsi spori med obema državama se predložijo razsodišču. Tudi ste se sporazumeli obe državi glede skupnega gospodarskega

Dobo 6000 let je treba vsled tega reducirati na 1/2, to je na približno 1500 let.

Največ premoga na svetu inajo severoameriške Združene države. Geologi sodijo, da je tamkaj premoga še za približno 2000 let. Izmed onih držav, ki imajo danes dobrega premoga v izobilici, bo Angleška v najkrajšem času izčrpana, kajti njene premogovni zakladi zadostujejo le še za približno 200 let, medtem ko ima Nemčija še premoga za 2000 let. Na približno isto dobo je centi tudi Jugoslavijo, ki jo prištevajo k onim državam, katere so na premoga bogate.

Doba nekaj sto ali nekaj tisoč let je je sicer navidežno in absolutno vzeta, kakor velika, relativno pa jako majhna. Pomisliti moramo, da je to komaj 1% one dobe, odkar se je pojavil človek na naši zemlji, ta doba pa komaj 1 tisočina do ena desetisočina one dobe, ko se je na naši zemlji pojavilo prvo organsko življenje.

Živimo v času humanizma, ki pa ga naj ne bodo deležni le naši sodobniki, temveč tudi naši potomci. S premogom moramo varčevati in to je v zvezi z odgovorom na drugo gori stavljen vprašanje, kako nadomestiti njegovo energijo

delovanja. Sporazum je velik korak k ohranitvi miru v Srednji Evropi.

Predsednikom srbske zemljoradničke stranke je izvoljen Boris Savljanin.

Irska in Ulster. Kakor smo poročali, je med Irsko in Anglijo dosežen sporazum, s katerim postane Irska svobodna država pod angleškim kraljem. Severni del Irske, takozvani Ulster, pa se noče priključiti svobodni irski državi, češ da noče pod sinfajnovce.

Plebiscit v Šopronju je izvršen ugodno za Madžare. Za Madžarsko je bilo oddanih 12.343, za Avstrijo 8227 glasov.

Kako bodo Nemci volili? Pod tem naslovom piše glasilo Nemcev v Jugoslaviji, novosadski »Deutsches Volksblatt«, da bodo Nemci pri prihodnjih volitvah v narodno skupščino nastopili enotno kot nemška stranka s svojimi kandidati. Izvoljeni nemški poslanci pa se bodo v parlamentu naslonili na skupino, ki jim bo — ponudila največ nacionalnih koncesij za njihove glasove. Delali bodo torej politiko »kravih kupčij«.

Iz Korotana.

Na Korotkem ne bo oddaje premoženja, vsaj ne v svoječasni plebiscitni coni. Avstrijska vlada je sklenila, da se korotških Slovencev ne bo sililo k oddaji premoženja, če se do konca leta 1922 ne uvede slična oddaja tudi v Jugoslaviji. Strah pred slovensko iredento?

Mariborske novice.

Mariborski okrajni zastop ima po proračunu za l. 1922 dohodkov 404.522 K, izdatkov 2.165.499 K, torej primanjkljaja 1.760.977 K. V pokritje se uvedejo 50%-ne doklade na direktne davke. Za obrtno šolo v Mariboru je določil 20.000 kron, za podporo živinoreje in v druge gospodarske svrhe 44.370 K, za okrajne reveže 120.000 K, za okr. ceste 783.950 kron, za obč. ceste 35.000 K, za cesto Velika Malna 500.000 K, za nadaljevanje zgradbe ceste v Melje 100.000 K, za napravo električnega omrežja v občinah okraja 100.000 K itd.

Podružnica »Slov. lovskega društva« v Mariboru se je ustanovila nedavno za Maribor, Dravsko in Mežiško dolino.

V zadevi Pesek - Lovrec - Klemenčič je razpisana prizivna obravnava pri okrožnem sodišču v Mariboru na 16. jan. 1922.

Mariborsko mestno gledališče pride s 1. jan. 1922 v državno upravo.

V tehniško podoficirsko šolo se je sprejela višja vojaška realka v Mariboru.

Tatinski kvartet, obstoječ iz Fr. Laha, Ivana Drevenška, Mat. Šuleka in Jakob Pogorelca, je stal minoli četrtak pred mariborsko poroto. Izvršili so več vlovov in tatvin, med drugimi pri Lukasu v Marenberku, pri Jančiču v Mariboru itd. Obsojeni so bili: Drevenšek na 12, Podgorelec na 8, Šulek na 4 in Lah na 4 1/2 leta težke ječe.

Razširjajte „Novo Dobo“!

jo s kako drugo silo, ki nam jo nudi priroda.

Mnogo se je že pisalo in govorilo o surovem olju ali nafti, kot nadomestilu za premog. Tudi v nekem slovenskem listu sem pred kratkim čital razpravo o dizelmotorjih, kjer trdi pisatelj, da bo surovo olje izpodrinilo premog. Res je sicer, da je nafta, kar se tiče kalorij oz. kemične energije, ki je v njej latentna, veliko izdatnejša nego premog. Vsled tega so tudi transportni stroški za ta material razmeroma mnogo manjši in njegova uporaba enostavnejša. A pomisliti je treba, da znaša svetovna produkcija mineralnega olja komaj 3% one energije, ki jo vsebuje letna svetovna produkcija premoga. Vsled tega je edino ekonomično, da se rezervira mineralno olje za boljše uporabo, to je za razsvetljavo in kot mazilno sredstvo. Vrhu tega je varčnost pri surovem olju potrebna tudi še zato, ker je v zadnjem času vsahnlo mnogo vreloev. V zapadni Virginiji je padla produkcija za 56%, Newyorská in Pensilvanska pa za 50%. Geologi sodijo, da bodo vsi veliki severoameriški vrelovi okoli leta 1935 izčrpani. Temu nasproti so pa v zadnjih letih odkrili nove izdat-

Ptujske novice.

Odlikovan je z redom Sv. Save V vrste gimn. ravn. Fr. Vajda. Minolo nedeljo mu je odlikovanje na slovesen način izročil okr. glavar g. dr. Pirkmajer.

Celjske novice.

Osebnost. Polkovnikom je imenovan celjski mestni komandant g. Fr. Kerchelich.

Poročili se je g. Lojze Mastnak, trgovec v Celju z gđ. Tončko Ermenc, trgovko v Celju. Mnogo sreče!

Umrli je 15. tm. zvečer v celjski javni bolnici gospa Tina Koršič, žena uradnika bolniške blagajne v Celju. Zapustila je 2 mala otroke. N. v m. pi.

Vojaški novinci prihajajo te dni z vseh strani naše pokrajine v Celje. Kakor čujemo, jih pride krog 3000. Želji nekaterih, naj bi se vpoklicili odgodili preko božičnih praznikov, ministristvo vojne ni moglo ugoditi, ker že 1. jan. boče odpuščeni prejšnji letnik in morajo novinci dotčas že priti v svoje garnizije.

Pravoslavna občina in cerkev v Celju. V soboto se je vršil sestanek pravoslavnih prebivalcev iz Celja in okolice, ki je imel nalogo izvoliti odbor, kateri naj pripravi ustanovitev pravoslavne občine in zgradnjo pravoslavne cerkve v Celju. Predsednikom odbora je izvoljen na predlog g. Zečeviča g. polkovnik B. Tošič, podpredsednikom carin. upravnik g. Ninković, blagajnikom carinik g. Kosta Veselinović, za njegovo namestnico gospa Logarjeva, za delovodjo g. Trifun Mihojevič, za sekretarja Boško Jovanović, za odbornike ga Olga Ramrot, ga Lenka Veselinović, g. Nikola Lončarevič, ga Ljuba Fleš, general Nikolaj Aleksandrovič Stepanov, puk. And. Rafajlovič—Milevski, g. ravnatelj Fr. Logar, g. Baho Predrag, major Branko Šuput, podpuk. Iv. Naumović, hotelir Milan Martinović, Danilo Gorinšek. Odbor ima nalogo osnovati v najkrajšem času v Celju pravoslavno cerkveno občino ter zbirati prispevke za zgradnjo pravoslavne cerkve.

Nestrpnost. Poročajo nam: Ko smo v soboto po mestu nalepili letake za sestanek pravoslavnih prebivalcev Celja in okolice, so ti letaki skoro povsod izginili. Ponekod se je videlo znane klerikalne prikazni trgati lepake. Slabo mora stati katoliška vera v Celju, če je že zaradi nedolžnih letakov v nevarnosti.

Artiliran je bil brezposelni hlapec Jos. Kufer iz Gross-Enzersdorfa pri Dunaju na tukajšnjem kolodvoru, ker se potepa že delj časa po Jugoslaviji brez dela. Imel je pri sebi pisemske znamke, ki kažejo, da so bile ukradene iz zbirke kakega filatelista.

V Kinu Gaberje se nocoj v podeliek in jutri v torek predvaja še 4. epoha velikanskega ameriškega filma »Misterij Njujorka« ali »Črna roka«. Dejanje je silno napeto.

Ovratnica (kravata) modrorujava z zlato iglo (oblika četverokota z ruderim kamnom v obliki srca) iz mesta do Lave dne 14. tm. izgubljena. Najditelj je naprošen jo oddati proti dobri nagradi pri vratarju hotela »Balkan« Celje.

zemlji izčrpane, in

2. kako bomo latentno energijo premoga nadomestili, ali z drugimi besedami rečeno, katerih sil se bomo posluževali, da bomo z njimi gonili železnice, stroje itd.?

S prvim teh dveh vprašanj se je bavil geološki kongres, ki se je vršil tik pred svetovno vojno v Kanadi. Na podlagi raziskavanj najznamenitejših geologov sveta se je dognalo, da bi zadostovali zakladi premoga cele zemlje do globočine 1800 metrov še za 6000 let, ako bi ostala svetovna poraba neizpremenjena in če bi bilo mogoče ves premog resnično izkopati. Število 6000 let pa je treba zdatno skrajšati in sicer iz sledečih vzrokov:

1. Mnogo premogovnih žil je tako slabih, da bi se eksploatacija ne rentirala.

2. Velika množina premoga ne prihaja za konzum v poštevh, ker zaostaja v premogokopih kot prah ali pa služi za ojačenje rovov.

3. Poraba premoga raste od leta do leta, in

4. Veliko premogovnih ležišč se nahaja v težko ali celo v nedostopnih krajih.

ne vrele na primer v Mehiki, Mezopotamiji in v Turkestanu, pa tudi pri nas na Hrvatskem, kjer bo vršila eksploatacijo neka ameriška družba, pri kateri sodeluje država s 25%. Navzlic temu se lahko po dosedanjih preizkušnjah z gotovostjo trdi, da se zaloga mineralnega olja na naši zemlji niti z daleka ne da primerjati z zalogami premoga.

Ona energija, ki prihaja danes edino v poštevh kot nadomestilo za premog, je vodna sila. Pomislimo samo, koliko tisoč in tisoč konjskih sil gre vsako sekundo povsod tamkaj v izgubo, kjer se delo, ki bi ga lahko opravljala tekoča voda, ne izrablja. Vse te velikanske množine energije, ki so nam takorekoč brezplačno na razpolago, so za človeštvo izgubljene. Vsled tega je razumljivo, da je kulturni človek že davno skušal izkoristiti to najcenejšo silo. Kako velik korak od primitivnega vodnega kolesa, ki goni žage in mline, pa do velikih kompliciranih turbin, ki prenašajo vodno silo na elektrogeneratorje, v katerih se delo tekoče vode pretvarja v električni tok, ki se v žarnicah pojavlja kot toplota osvetlovanja svetlobe, ki nam s pomočjo motorjev goni stroje in ki nam v velikih kemičnih

Izpred celjske porote.

Celje, 16. dec.

Zadnja obravnava v tekočem zasedanju se je vršila proti Janezu Špilerju, vojnemu pri Brežicah, železniškemu delavcu v Postojni. Špiler se je lansko leto klatil okoli Brežic ter zvedel, da ima posestnik Josip Jakopinčič večjo vsoto denarja. Pod pretvezo, da naj mu pripelje pohištvo, je izvalil Jakopinčiča, da sta se pehala proti Zagrebu. Med potjo je Špiler udaril Jakopinčiča s tako silo po glavi, da je ta takoj izdihnil. Nato je umorjenega oropal za 2000 kron in vrgele njegovo truplo v prepad. S konji in z vozom se je odpeljal potem Špiler preko Žužemberka v Ljubljano in od tam v zasedeno ozemlje. Tam so ga aretirali in zaprli v Postojni. Meseca aprila pa je iz zaporov pobegnil in zbežal v Jugoslavijo. V Brežicah so ga zopet prijeli in ga dovedli v celjske zapore. Pred poroto je bil sedaj obsojen zaradi roparskega umora v smrt na vislicah.

Obrtni vestnik.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju sklicuje za 26. dec. 1921 dopoldne ob 9. uri v veliko dvorano hotela »Balkan« redni društveni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav. (Govori predsednik). 2. Poročila gospodarskega sveta. (Poročila društveni tajnik). 3. Volitev. 4. Socijalna zakonodaja z ozirom na malo obrt. (Poročila minister dr. V. Kukovec). 5. Obrtnik in prometni davki. (Poljudno predavanje fin. tajnika Josipa Mosetizh). 6. Celjsko okrožje v vprašanju razdelitve Slovenije v oblasti. (Poročila dr. Ant. Božič). 7. Raznoterosti.

Turistika in šport.

Jugoslovanski kolesarski podsavez, Ljubljana, ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 8. januarja 1921 ob 9. uri dopoldne v hotelu Balkan v Celju. Klubi odpošljejo vsaj po enega delegata na občni zbor. Vsak klub ima 1 glas. — Dnevni red je: 1. poročilo predsednikovega namestnika, 2. poročilo tajnika, 3. volitve podsaveznega odbora, 4. sestava sportnega programa za leto 1922., 5. slučajnosti. — Odbor podsaveza se je odločil za zborovanje v Celju, ker je s tem vsem klubom omogočeno udeležiti se s čim najmanjšimi stroški občnega zbora.

»Sport«, št. 48. Sportna zveza. — Edvard Rusjan. — Sport in šola. — Časopisno poročanje. — Olimpijske igre v Parizu. — Beleške.

Dnevna kronika.

9-urni delavnik v javnih delavnicah uvedejo glasom izjave ministra za industrijo v najkrajšem času v Nemčiji.

Uradne ure v državnih uradih. Vest o uvedbi uradnih ur od 8. do 14. ure je popraviti v toliko, da velja ta uvedba samo za Beograd.

Mezdno gibanje tipografov v Jugoslaviji. Ker s 1. januarjem 1922 poteče mezdna pogodba med tipografi in lastniki tiskarn, so se pričela 12. tm. v Zagrebu pogajanja. Ker so se pojavile prevelike difference, je bilo zborovanje preloženo na 15. jan. 1922.

tvornicah razkraja in spaja najrazličnejše snovi.

In če se zopet vprašamo, od kje je energija tekoče vode, ki jo s turbinami in generatorji pretvarjamo v električno silo, to pa zopet z motorji v energijo dela, dalje v žarnicah v energijo svetlobe in toplote, moramo odgovoriti, da ima tudi ta energija svoj izvor v solncu. Solnce pošilja svoje žarke na zemljo, in posledica tega je, da se venomer velikanke množine vodenih par iz morja dvigajo v višje plasti atmosfere. Solnčna toplota se tedaj nahaja kot potencialna energija v vodeni pari oziroma v oblakih. Ko se pare vsled ohlajenja zgoščijo, pada voda v obliki dežja oziroma snega zopet na našo zemljo, ter se zbrana v potokih in rekah zopet vrača v morje. Ko padajo vodene kapljice oziroma snežinke na zemljo, postane vsa njihova energija, ki so jo prvotno dobile od solnca, kot energija toplote in energija gibanja prosta. Energija gibanja je torej energija solnca, ki nam kot vodna sila gonil kolesa in turbine. (Dalje prih.)

Invalidski dokumenti. Odeljenje socialne politike pokrajinske uprave v Ljubljani razglasa sledeče: Ker so bili v času od 1. septembra t. l. dalje ponovno pregledani vsi vojni in vojaški invalidi v vsej državi in je bilo vsakemu izročeno od pregledne komisije posebno potrdilo o invalidnosti, preneha s 1. januarjem 1922 veljavnost vseh dosedanjih invalidskih dokumentov — (Izvid nadpregleda, Plačilni nalog [Zahlungsauftrag], Invalidska knjižica, Platežni nalog, od italijanskih oblasti izdani »Libretto personale«) — in veljajo od tega dneva dalje edinele sledeče izkazila: 1. za stalne invalide »Invalidsko uverenje« ali »Invalidsko izpričevalo«, 2. za one, ki jim je bila invalidnost priznana le začasno, »Privremena objava« ali »Začasna objava«, 3. za one, ki so se priglasi k pregledu, a jim ni bilo priznano obeležje vojnega oziroma vojaškega invalida »Rešenje«. Te tri vrste dokumentov so izdajale na tiskanih obrazcih (¼ pole) edino pregledne komisije pri komandah vojnih okrogov. 4. Za invalide prejšnje srbske vojske in dobrovoljce-invalide je poleg navedenih dokumentov veljavno tudi še »Rešenje« prvostopenega suda v Beogradu. Opozarjamo vse urade, javna in dobrodelne korporacije na to, da ni več smatrati invalidom onih oseb, ki bi se izkazale z drugimi dokumenti od katerekoli oblasti.

Vesele Božične praznike in srečno Novo leto iz Albanije voščijo vsem domačinom Celjanom in iz okolice fantje: Franc Krajnc, Friderik Sredovnik, Rudolf Čater, Friderik Rehart, Anton Otorepec, Franc Verbnik, Jožef Praprotnik, Brzulović Vlado iz Grahova (Srbija).

Božične in novoletne razglednice. Družba sv. Cirila in Metoda je založila dve originalni umetniški razglednici, kateri naj bi se uporabljali kot božična in novoletna voščila. Motiva sta vzeta iz za časa rapalske pogodbe in koroškega plebiscita. Razglednice so v štirih barvah, in so v vsakem oziru brezhibno dovršene. Dobivajo se v pisarni CM družbe, Kos stane 2 K. Pomen razglednic in namen izkupička je vsakemu zavednemu rodoljubu jasen, zato upamo, da bo narodno občinstvo seglo pridno po založbi.

Narodni kolek »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Vsled ministerjalne odredbe se ne smejo priljepljati razven poštnih znamk drugi znaki na pisma in dopisnice. Družba sv. Cirila in Metoda je zaprosila na merodajnem mestu, da se dovoli uporabljati CM narodne kolke, kakor doslej, še nadalje na pislih in dopisnicah. Družba je dobila zagotovilo, da bo njena prošnja ugodno rešena; do končne rešitve pa merodajne oblasti dovoljujejo, da se sme družbeni kolek nemoteno uporabljati. — Prijatelje družbe vabimo, da se narodnega koleka še nadalje pridno poslužujejo.

Okrajni ekonomski in njih pomočniki. Razpisanih je več mest okr. ekonomov ozir. njih pomočnikov na sedežu okr. glavarstev. Natančnejši podatki so razvidni iz Uradnega lista.

18.000 učiteljev ima glasom statistike naša država.

16000 nezakonstve dece imamo glasom podatkov, ki so bili doposlani državnim zaščiti dece, v celi državi. Izvzeta je zagrebška velika županija, ki še podatkov ni poslala. Največ nezakonstvih otrok je v Sloveniji. Da, da, to naše bogaboječe, verno in pobožno slovensko ljudstvo! (Vzdih po »Slov. Gosp.«)

Karagjorgjevičev polk (11.) je premeščen iz Sibenika v Split.

Železniške tarife so nameravali povišati s 1. januarjem za 15 oz. 10 %. Ministrstvo saobračaja se je sedaj odločilo, da za enkrat povišanja ne izvede in ostanejo v veljavi stari tarifi.

Dopisi.

Rimske Toplice. Požar je 12. tm. ponoči nastal v skladišču tovarne podpetnikov in parne žage na Oračnici. Uničil je tovarno in žago. Škode je nad 200.000 kron.

Iz Savinjske doline. (Avto-promet.) Ker je malo podjetje na progi Celje-Vransko ustavilo promet, je s tem oblastveno dovoljeno podjetje Celje-Ljubljana glede števila potnikov silno obremenjeno, posebno pa je voz, ki pelje ob ¼2. uri iz Celja, tako matlačen, da je vožnja naravnost mučna. Zato bi predlagal, kar bi pozdravljali zlasti prebivalci iz

večje bližine Celja, da bi se vpostavil na progi Vransko - Celje še en voz, ki bi odšel jutro iz Vranskega ter se v opoldanski uri vračal iz Celja. Ta voz bi se pa kaj lahko uporabil tudi za posetnike celjskega gledališča. Naj bi stopilo Dramatično društvo v Celju v zvezo z imenovano prometno družbo in uverjen sem, da bi se vožnje ob takih dneh prav dobro obnesle. Voz bi se pa lahko izkoriščal tudi za koncerte, akademije in enake celjske prireditve in je v to treba za občinstvo le kratkega obvestila v časopisu ali na plakatih.

Dobrna. 12. tm. se je ustanovila podružnica »Jugoslov. Matice«. Za predsednico je izvoljena gospa Franja Schmidt, za namestnico gospa Angela Jankovič, za blaginjo gospa Pavla Zagažen, za tajnico gđ. Berta Plevčak, v odbor gospe Košan, Golob, Cvik, Podgrajšek, Apih in gđ. Katjuša Kamenšek. Podružnica šteje danes koj o pričetku čez 40 članov in namerava prirediti v poletnem času večjo prireditev v prid »Jugoslov. Matici« v zdraviliški dvorani.

Strnišče. Barake taborišča z vsemi pritisklinami je kupil za več milijonov g. Fr. Čuček iz Ptuja. Ustanovi tovarno za izdelovanje lesne volne.

Socijalna politika.

Invalidski zakon je bil v zakonodajnem odboru Nar. skupščine sprejet.

Novi stanovanjski zakon je bil v seji zakonodajnega odbora Nar. skupščine 15. dec. sprejet. Pri posameznih členih se je izvršilo več sprememb. Sprejeto je bilo, da se morajo vsa bančna podjetja, zavarovalne družbe, industrijska in trgovska podjetja, nastanjena v zasebnih poslopih, izseliti v roku 2 let in se naseliti v lastnih zgradbah. Do 1. maja 1922 rešujejo vprašanja o višini zakupa še stanovanjske oblasti, pozneje pa redna sodišča. Podrobnosti še objavimo.

Prosveta.

»Jadranka«. Izšla je št. 12. tega glasila primorskega ženstva ter prinaša sledečo vsebino: Fran Žgur: »Zapoj!« — M. Stepančičeva: »Naša književnost od konca njene prve dobe.« — Kotarski: »Usmiljenka.« — Aleksandra: »Izgubljenost v davne dni.« — »Mimo čas beži.« — M. Gregoričeva: »Portret Beatrice Cenci.« — Oskar Krasinski: »Božična noč.« — Aleksandra: »Sveta noč.« — »Drobtine.« Posamezna številka stane 8 stotink (lire).

Gospodinjki koledar Jugoslovanske Matice. Kar smo že davno pogrešali, kar je manjkalo osobito našim gospodinjam, to nam je dala sedaj naša »Jugoslovanska Matica«, ki je izdala pod spretnim uredništvom priznane pisateljice Utve gospodinjki koledar. V tri dele je razdeljen gospodinjki koledar. Prvi del obsega koledar, kolkovne in pošne pristojbine, mere in uteži in kratke podatke o naši vladarski hiši. Temu sledi cela vrsta izbranih člankov naših prvih strokovnjakov in strokovnjakin o gospodinjstvu. Univezitetni profesor dr. Kušej priobčuje članek »Žena kot soproga in mati«, o zaščiti materinstva in dojenčkov piše Štebi Alojzija. Minka Govekarjeva razpravlja o »Poklicu gospodinjke«. »Materam« pa je napisala toplo občutene besede Marica Bartol, nakar sledi vsega uvaževanja vreden članek Marije Kmetove: »Nekaj besed«. Razdelitev dnevnega dela v gospodinjstvu (Jerica Zemljanova). Sledje strokovni članki o »Gospodinjstvem šolstvu« inž. Rada Laha in »Kmetijsko gospodinjstvo« tečaj po deželi« gosp. Robrmana, ki strokovnjaško obravnava naše še vse premalo razvito gospodinjstvo šolstvo. Sledje praktični nasveti za gospodinje, ki jih uvaja članek od Jerice Zemljanove »Velikanoč v gospodinjstvu«. Članku sledi temeljni spis gosp. Črnačija o vrtinarstvu, ki je bogat najboljših nasvetov za gospodinje. O naših narodnih nošah spominja profesor Sič. Ko prelema gospodinja še koristne nasvete za dom in za kuhinjo, zaključuje poselski red izvrstno urejen in bogat prvi del koledarja. Drugi del je izpolnjen s »Troškovnikom«, ki je sestavljen tako pregledno in tako obsežno, da navaja naravnost vsako gospodinjko k rednemu zapisovanju vseh izdatkov. Po pravici pravi pisateljica, da je troškovnik spominska knjiga vsake družine. Zato je prav, da mu je odmerjen tako velik prostor (112 strani velike osmerke). Koledarju so še prideljeni šte-

vilni oglasi, ki so Jugoslovanski Matici v čast, pa tudi v podporo, vsled česar se naj gospodinje ozirajo na trdke ki imajo zmisel za »Jugoslovansko Matico«. Gospodinjki koledar Jugoslovanske Matice je vezan in šteje brez inseratov 100 strani velike osmerke. Velja za člane 20 K za nečlane 30 K in se naroča pri Jugoslovanski Matici Ljubljana, pred Škofijo št. 21. Gospodinje! Naj ne bo slovenske hiše, ki ne bi imela »Gospodinjkega koledarja Jugoslovanske Matice«.

Narodno gospodarstvo.

RAZMIŠLJEVANJA O VINSKI TRGATVI 1921 NA DRŽ. VINARSKI IN SADJARSKI ŠOLI V MARIBORU.

(Poroča ravnatelj Andrej Zmavc.)

Letos je prav imel, kdor se ni prenačil s trgatvijo. Vendar se je grozdje spravljalo zvečine že zadnje dni septembra in prve dni oktobra. Najugodnejši pogoji za njega dober razvoj so pa trajali nepretrgoma še dalje do 23. okt. ko je nenadoma padel prvi sneg, ki na vinski trti, če morda tudi še z grozdem obloženi, ni napravil nobene škode. Kakor vinska trta, tako je bilo tudi grozdje v splošnem nenavadno lepo in zdravo. Prvi sneg je kmalu zgnil s tople vinograde zemlje pod vplivom solnca in vetra, kakor je bil naglo prišel, da se je mogla trgatve nadaljevati neovirano z manjšimi presledki. In danes, ko to pišem — o Vseh Svetih — imamo zopet lepo, sicer nekoliko hladno jesensko vreme, pri katerem se počuti prav dobro krasno grozdje naše prvovrstne kvalitete sorte rizling (mala graševina) na dveh manjših parcelah z okroglo 1.000 trtami šolskega vinograda »Kalvarija«.

Počeni s 24. septembrom so se razne grozdne sorte z enoinistih parcel, tedaj pred početkom glavne trgatve, redno vsak tretji dan preizkušale na vsebinsko sladkorja in kisline. Kakor je bilo pričakovati vsled trajno lepega vremena, je količina sladkorja redno naraščala, količina kisline pa padala, seveda pri različnih sortah in v različnih legah v neenaki meri: v večji meri pri pozno zorečih sortah, v manjši meri pri ranih sortah, ki so že takrat več ali manj dosegle svojo popolno zrelost in se praviloma tudi najprej trgate.

V razdobju 15 dni, namreč od 24. septembra do 9. oktobra, se je povišala vsebina sladkorja pri naslednjih šestih sortah tako-le: pri tramincu od 20 na 21,5% (+ 1,5%), pri silvancu od 19,5 na 21,5% (+ 2%), pri belem burgundcu od 18,5 na 21,5% (+ 3%), pri laškem rizlingu od 18,5 na 21,5% (+ 3%), pri mozlavini ali šiponu od 15,5 na 20,5% (+ 5%) in pri rizlingu ali mali graševini od 15 na 20% (+ 5%).

Omeniti je, da je bil prirastek na kvaliteti v manj osušnih legah razmeroma večji nego v najtoplejših, suhih kamenitih legah oziroma zemljah vsled dolgotrajne izredne vročine in suše, tako da so prvovrstne lege s prvovrstnimi kvalitetskimi sortami letos — kakor pravimo — nekoliko odrakle in več ali manj neprijetno iznenadile z ne baš tako kvaliteto, kakor bi bilo sicer pričakovati. Grozdje je bilo v mnogih slučajih neenako zrelo v glavnem radi neenakomernega cvetenja vinske trte in različnih razmer v vinogradi zemlji glede vlage, katere je deloma primanjkovalo celo tej, izraziti rastišni solnca.

Značilno za letošnje mošte je, da imajo razmeroma precej kisline, ki pa ni neprijetna, ker je »zrela« in se bo itak sorazmerno v večji meri izgubila naravnim putem pri nadaljnjem dobrem razvoju vina; to se pa more pospeševati v slučaju potrebe umetno na ta način, da mlado vino po končanem glavnem vrenju temeljito premešavamo z drozami v sodu, ki so letos zdrave, skozi par tednov po enkrat na teden; tako se vino tudi navadno prej in lepše izčisti do prvega pretakanja. To postopanje se v splošnem priporoča le pri več ali manj nezrelih, sicer zdravih letnikih in sortah, ker je gotova količina kisline v vinu itak potrebna tudi za njega boljše konserviranje.

Se par besedi o moštnih tehnikah! Nobena moštna tehnika, tudi preizkušena (cimentirana) klosternoburška, ki

POSOLJILNICA V CELJU

Ustanovljena
leta 1880.

v lastni
palači

NARODNI DOM

Rezervni fondi in vrednost
lastnih hiš čez K 7.000.000.

Eden najstarejših slovenskih denarnih zavodov. **00000**

Sprejema hranilne vloge na vložne knjižice in
tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

Daje posojila na menice, vknjižbe in v tekočem računu. **Otvorja** trgovske in obrtne kredite. **Financira** industrijska podjetja. **Obavlja** vse denarne transakcije, daje vsakovrstne informacije brezplačno. **00000**

Stanje hranilnih vlog čez K 45.000.000.

Registrir. kreditna in stavbna
zadruga z om. zav.
Prečernova ul. 15
Stanje rezerve K 130.000.

"LASTNI DOM"

Račun čekovnega urada št. 10.316.

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po 4 1/2% štiri in pol K
od sto, proti odpovedi (5%) pet od sto.
Stanje hranilnih vlog: K 4.000.000.

Je pri nas v rabi, ni popolnoma zanesljiva in točna, vendar dobro služi za medsebojno primerjanje kvalitete istega kralja in kar mogoče v podobnih drugih prilikah. Naj povem, kako sem pred desetletji kupoval moštno tehniko pri neki sicer glasoviti trdnici na Dunaju! Najprej me je prodajalec vladno vprašal, da-li želim tehniko, ki kaže »manj ali več«. Začuden me je pogledal, ko mu povem, da želim le tako tehniko, ki »pravilno kaže«, rekoč: »Taki kupci so pa prav redki«. In tako se rabijo res vsakojake tehnične: za kupca je bolje, če »manj kaže«, za prodajalca pa, če »več kaže«, ako se kupuje mošt od preše s pomočjo moštne tehnice, odnosno se da kdo varati na omenjeni način.

Dobra klosterneuburška moštna tehnika kaže pri moštih z okoli 17% sladkorja najprilneje; preko te množine sladkorja kaže premalo in narobe. Letos, ko imamo 20- in večprocentne mošte, vata klosterneuburška tehnika producenta v gornjem smislu; to dokazujejo raziskovanja mariborskega kmetijsko-kemičnega zavoda, ki izkazuje letos **par odstotkov več sladkorja**, o čemur se bo še poročalo pozneje.

Za veliko prakso zadostuje, ako vemo, da dá 1% sladkorja v moštu približno 0.6 l alkohola v vinu, tedaj mošt z 20% sladkorja okroglo 12 volumnih procentov alkohola v vinu ali približno 12 litrov alkohola v 100 l vina.

Iz več razlogov, o katerih na tem mestu ne morem obširneje govoriti, je bolj priporočljiva uporaba moštne tehnice po Oechsle-ju, ki kaže pravzaprav specifično težo mošta, iz ktere se vse drugo lažje in sigurneje izračuna nego iz podatkov klosterneuburške tehnice. Oechsle-jeva moštna tehnika je zelo razširjena po Nemčiji in drugod že dolgo v zadovoljstvo interesentov. Priporočam, da se uvede in uporablja tudi pri nas splošno. (Dalje prihodnjič.)

Razne vesti.

S tira skočil je 15. tm. na progi Beograd—Niš pri neki manjši postaji carigradski orijent-ekspres. Žrtv ni bilo — le nekaj škode na vozovih.

Zadnja poročila.

KONEC KRIZE.

Beograd, 18. dec. Pogajanja med radikalci in demokrati so v glavnem končana. Demokratski klub je v današnji seji sprejel listo klubovih kandidatov za

Pašičev kabinet: notranje zadeve Voja Marinković, finance dr. Kumanudi, prosveto Svetozar Pribičević, soc. politiko dr. Žerjav, verę dr. Krsteli, šume in ruče Živojin Rafailović.

Glede kandidatov radikalne stranke sodijo, da bodo v glavnem ostali dozdajni ministri. Pričakovati je spremembo v ministristvu za javna dela, ker odstopi Joca Jovanović radi slabega zdravja.

Vprašanje podtajnikov se reši pozneje in predloži Pašič listo najbrže brez podtajnikov.

Koncert Hrvatov v Ljubljani.

Ljubljana, 18. dec. Včeraj opoldne je prišlo sem hrvaško pevsko društvo »Kolo«. Bilo je silajno sprejeto. Zvečer je bil v dvorani Union krasno uspeli koncert.

Božična razstava slov. umetnikov v Ljubljani.

Ljubljana, 18. dec. Včeraj ob 11. uri je bila otvorjena v Jakopičevem paviljonu božična razstava slovenskih umetnikov.

Zopet stavka v ostravsko - karvinskem okolišu.

Praga, 18. dec. Iz Moravske Ostrave poročajo: Delavci kemične industrije v ostravsko - karvinskem ozemlju so včeraj pričeli stavkati.

Avstrijci protestirajo proti plebiscitu v Šopronju.

Dunaj, 18. dec. Danes se je vršilo tu številno obiskano zborovanje, sklicano od Heimatsdiensta v Šopronju, proti ljudskemu glasovanju v Šopronju. Izjava zastopnika zapadnomadžarskih Hrvatov, da se bodo slejkoprej borili proti madžarskemu jarmu, je bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Nova vlada v Rumuniji.

Bukarešta, 18. dec. Take Jonescu je sestavil novo vlado. On sam obdrži tudi finance. Zasedanje zbornice je podaljšano za 1 mesec.

Kdo je povzročil zmede v Albaniji?

Skadar, 18. dec. Predvčeraj so sem dospele vesti o poslednjih dogodkih v Tirani. Pred nekaj dnevi se je vrnil iz Italije v Tirano Hasan Priština, bivši agent princa Wieda. Pripeljal je s seboj več oseb, ki so organizirale tolpe, s katerih pomočjo je došel do oblasti. Ljudstvo je z orožjem prisililo Hasana Prištino, da se je moral odstraniti. Albanski narod je enodušno proti politiki tujih agentov.

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Odgovorni urednik: Vekoslav Spindler.

Tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Dvoje lepih zvončkov

»perjanice za konje in sladko seno je napredaj. Izve se v upravi »Nove Dobe«.

1286 1

Izgubljena

1285 2-1

ovratnica

(kravata) modrorjavna z zlato iglo (oblika četverokota z rdečim kamnom v obliki srca) iz mesta do Lave dne 14. decembra 1921. Najditelj se prosi, da isto odda proti dobri nagradi vrtarju hotela »Balkan«, Celje.

POTNIK

se išče za drobnarijske in galanterijske blage za Slovenijo in Hrvaško. — Ponudbe je poslati na 1449 upravo tega lista. 6-4

CBNE ZMERNE!

Manufakturna in modna
TRGOVINA
KAROL PAJK

Celje, Kralja Petra c.

se priporoča za mnogobrojni obisk
V zalogi vse nove sokolske potrebščine!

POSTREŽBA TOČNA!

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo
dne. 10. 12. 1921.

Franjo Dolžan

Celje, Kralja Petra cesta 8

se priporoča za izdelavo vsakovrstnih stavbenih in galanterijskih del. Križje strob, zvončkov, popravila letih, uprava strojevodov itd. Izvrtanje točna, čeno zmerno. Za izvedbo dela se jami.

Miši, podgane, ste-nice in šurki ter ves mrčes

mora poginili, če se vporabljajo moja prekušeno najboljša in povsod hvaljena sredstva, kakor: Za poljske in hišne miši 16 K, za podgane 20 K, šurke posebno močna vrsta 26 K, posebno močna tinktura stenke 15 K, uničev. moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, tinktura proti ušem pri ljudeh 10 kron, mazilo za uši pri čini 10 kron, prašek za uši v objekti in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) prašek proti mravljam 10 in 20 K. Posredovalci imajo popust. Pošilja po povračilu.

Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 37, Petrinjska
ulica 3. 556 51

Petsto stotov zdravega štajerskega

sena

takoj na prodaj.

Ponudbe z navedbo cene upravištvu »Nove Dobe« v Celju. 1272 4-3

Bukovo oglje

1260 6-4

večje množine kupuje Gospodarska zveza.

Cenj. ponudbe na:

Podružnica Gosp. zveze v Celju

Razlagova ulica 1.

SALAME

Prve vrste
NOVO BLAGO
Povsem zrelo!

se dobiva povsod.

Prvi izvešča izvešča salame, salama mesa in masi

M. GAVRILLOVIĆ SINOV
d. d.

1169 Petrinja 30-11

Lesne trgovine in posestniki gozdov

ki imajo večje količine bukovih dreves ali takih
železniških pragov,

naj blagovolijo ponudbe poslati 1 koliko ragov bi zamogli letno dobaviti (odposlati) 2. Cena pri komadu normalne velikosti franko vagon naložen. 3. Kdaj bi se lahko počelo z naloževanjem prvih vagonov. 4. Kakšno jamstvo bi dal in zahteval od kupca v svrhu izpolnitve ubojestranskih obvez.

Ponudbe je staviti takoj na

Josip Stojan, Beograd, Sarajevska 26

Oglejte si

manufakturno trgovino
J. KUDISZ

Celje - Gaberje št. 16, nasproti vojašnici prestolonaslednika Aleksandra
Priporoča se vsem odjemalcem: na drobno in debelo.

Dospela je velika množina inozemskega blaga po zelo nizkih cenah; na primer sukno za moške in ženske obleke, cefir, šifon in raznovrstno manufakturno blago.